

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЮДЖЕТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ

Основою бюджетоспроможності в розвинутих ринкових країнах є правове забезпечення, що має свої особливості. У цих країнах бюджетне законодавство розвивається впродовж тривалого часу. Перш за все, звернемо увагу на масштабність структури бюджетного забезпечення у цих країнах. Так, правові рамки тут сформовано на кількох рівнях: конституційний – Конституція; управлінський – закони про управління бюджетно-фінансовою діяльністю (загальні принципи державного фінансового планування, фінансові закони), закони про річний бюджет (рівень); спеціалізований – закони про спеціальні асигнування, фінансові приписи та інструкції. Але конкретний набір цих норм змінюється залежно від країни.

Конституційний рівень правового забезпечення бюджетоспроможності в зарубіжних країнах вказує на те, що більшість конституцій має положення щодо управління фінансовою діяльністю за трьома напрямками:

1) вимоги про те, щоб всі державні кошти проходили через спеціальні рахунки і витрачалися тільки на підставі повноважень, передбачених законом;

2) визначення фінансових відносин між загальнодержавним рівнем управління і субнаціональними рівнями;

3) положення, пов'язані з відповідними повноваженнями законодавчої та виконавчої гілок влади стосовно державних фінансів.

Управлінський рівень правового забезпечення бюджетоспроможності об'єднує певні закони:

1) закон про управління бюджетно-фінансовою діяльністю, що може набути форми окремого закону (наприклад, Закон про державний бюджет, аудит) або кількох загальних законів, що охоплюють певні напрями;

2) закон про річний бюджет ухвалюється на підставі Конституції або закону про управління бюджетно-фінансовою діяльністю з метою отримання санкції на витрачання державних коштів для виконання програм уряду, так званих щорічних асигнувань.

Спеціалізований рівень правового забезпечення бюджетоспроможності має наступні особливості:

1) спеціальні закони, що забезпечують спеціальні, або постійні, асигнування для задоволення різних потреб, тобто закони, що санкціонують виплати по лінії соціального забезпечення, державні позики, обслуговування боргу;

2) для бюджетів багатьох країн притаманна також висока частка (до 70–80 %) щорічних витрат, санкціонованих на підставі інших, відмінних від закону про бюджет на поточний рік, законодавчих актів.

Основним чинником правового регулювання бюджетоспроможності місцевого самоврядування в Європі є конституційно закріплені норми.

Відносини між різними рівнями органів державного управління суттєво різняться у кожній країні. На одному полюсі знаходяться країни з федеративним устроєм, в яких окремі штати чи провінції наділені значними повноваженнями, на іншому – країни з унітарним устроєм, а в центральній частині спектра – конфедерації, в яких є федеральні структури та сильний центральний уряд. Відповідно, різняться й розподіл податкових повноважень та видаткових компетенцій. Принцип прозорості (відкритості) в бюджетно-податковій сфері передбачає, що такі компетенції повинні базуватися на стійких принципах, розподілятися за узгодженими формулами і бути при цьому чітко сформульованими. Вони також повинні здійснюватися відкрито та послідовно, чітко встановлюючи міжбюджетні відносини. Чітке розмежування компетенції в органах державного управління є принципово важливою умовою прозорості. На загальному рівні необхідно визначити розподіл податкових повноважень та видаткових компетенцій між різними рівнями органів державного управління, а також на кожному рівні визначити компетенцію виконавчої і законодавчої влади у бюджетно-податковій сфері. Такі завдання реалізуються в межах конституційного права.

Визначення основних засад місцевого самоврядування у конституції держави є важливим з погляду врахування інституційних факторів, оскільки вони є базовими у системі інститутів державного управління та справляють значний вплив на ефективність надання благ громадянам і підвищення їхнього добробуту. Закріплення конституційних засад функціонування місцевих фінансів є головним атрибутом правового забезпечення бюджетоспроможності.

Список використаних джерел

1. Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та європейських країн / Зайчикова В. В. – К.: НДФІ, 2007. – 229 с.
2. Руководство по обеспечению прозрачности в бюджетно-налоговой сфере [Електронний ресурс] // МВФ, 2007. – 221 с. – Режим доступу : www.imf.org/external/np/fad/trans/rus/manualr.pdf